

HÍRADÓ

KÖNYVTÁRI

XXXVIII. ÉVF. 7. SZÁM 1994. JÚLIUS

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
dolgozóinak tájékoztatója

MÉZ ÉS ÁFONYA

A bölcs alkot, de művét nem bitorolja,
cselekszik, de nem ragaszkodik,
beteljesült művét nem félti,
s mert magának nem őrzi,
el se veszíti.

(Lao-ce)

Örömmel olvastam *Fodorné Kováts Márta* írását a Híradó májusi számában; őszinteségemet senki sem vitathatja (nincs viszonyítási alap), az „örömmel” kapcsolatban pedig álljon itt rövid indoklásom: a FSZEK dolgozóinak munkahelyi kötődését mindig is áthatotta egy erős érzelmi viszonyulás (általában legszűkebb mozgásterükhöz). Ez az érzelem (=hivatástudat?) sok esetben generációról - szűken értelmezett humán relációs szemszögből - a könyvtár munkatársai két nagyobb csoportra tagolódtak. A „fluktuálódókra” és azokra, akik minden nehézség ellenére is (pl. egyre több munka, silány bér, csökkenő szakmai presztizs) szolgálati helyükön maradtak. Aztán valahogy (de lehet, hogy csak én figyeltem meg rosszul) csökkent ez utóbbiak tábora; a hivatásukat „szolgáló” könyvtárosok egyre kevésbé hallatták hangjukat (de az is lehet, hogy a vezetői hozzászólások részeként már én nem hallottam meg). *Fodorné Kováts Márta* írása mindenesetre azért okozott örömet számomra, mert ennek - az általam nagyrabecsült - „tábornak” a jelenlétéről tudósított.

Talán azért is örültem ennek az írásnak, mert tudom: a szolgálati helyhez kötődés egészen más perspektívát feltételez - mást, és semmi esetre sem a „gépen felszállók” látószögét. A szervezeti változások, az idők folyamán (mégis csak) felépülő három-négy „nagyobb” könyvtár léte ugyanis egy újabb szemléletű könyvtárossréteget lendített az él-

vonalba. Hivatástudatuk/kötődésük generációs örökség volt, de a nagyobb léptékű szervezet és az ebből következő feladatok már más jellegű „szolgálatot” követeltek tőlük: a FSZEK hivatástudat által szervezett látszólag egységes célú dolgozói (középvezetők és beosztottak) tovább rétegződtek. (Látszólag egységes célokról beszélek, mert számomra az igazi egység az erős központi szolgáltatások vezérelte és indikálta hálózat; a régi FSZEK tagkönyvtárai inkább egyformák voltak: szerzeményezésük-feltárásuk mértéke és a kapcsolódó szolgálat szintje tekintetében.) A struktúraváltás különböző szinteken különböző perspektívát követel. Ezek egyeztetése nehéz feladat, és amilyen mértékben elhúzódik maga az átalakulási folyamat, olyan mértékben „fajul” el az egyeztetés előbb egyezkedéssé, majd érzelem diktálta (bár szakmainak feltüntetett) harccá. „Egész” és „rész” érdeke csap össze, miközben az egyeztetés magatehetetlenül bukdácsol a kölcsönös meg nem értés, a csúsztatások közepette. Törvényszerűek a vádaskodások is; a felek azt kérik számon egymástól, ami éppen perspektívájuk sajátja. Arról a pontról támadnak, amit a legjobban ismernek - így kimondott igazságai nem kérdőjelezhetők meg.

Hiszen ki vonhatná kétségbe *Fodorné* állításait, hogy őrizni kell azt az értéket, amit nehezen elérünk, vagy hogy „rajtunk is múlik, hogy hagyunk-e egyes rétegeket teljesen leszakadni”. Es ki ítélné el őt azért, mert hivatástudatában, áldozattal vállalt

szolgálata érdekében még inkább annak eredményeiért összeszorult szívvel harcba szállt. És az is érthető, hogy tollát elsősorban érzelmi indulatok, semmint az „egészben gondolkodás” szakmai alapelvei irányították. Érthető, hogy „saját” használóinak védelmekor nem hallja meg (vagy nem hiszi el), hogy a gazdasági igazgató szintén „azt az értéket” mentené, amit (egészében) elértünk; érthető, hogy a szolgálati helyén kilátásba helyezett 8 óra nyitvatartási idő-csökkentést drasztikusnak érzi - mert nem más kerületek 19-21 órás csökkentési tervéhez viszonyítja. És valószínűleg elkeseredettségében tart távolságot a „régén vágyott nagyobb” könyvtárakkal szemben, mikor is a külföldi vendégeknek való mutogatását, mint „erényt”, a magas színvonalon „kulturáltan művelődés” lehetősége elé sorolja. Nyilván azt is tudja, hogy ez a lehetőség nemcsak azok számára biztosított, akik a közelben laknak, hanem használók tömegének, akik pl. 140 m²-re csak nehezen zsúfolhatók össze - és akik (esetleg) azért tarthatják magukat szerencsésnek, hogy utazgatva bár, de találhatnak ilyen egységet. Vágyunk tehát a „XX. századi igényeknek” megfelelő könyvtárakra; Fodorné szerint „felülről” csak ez látszik, míg az ellátatlanul maradt területek elmosódnak. Aggodalmában nem veszi észre, hogy a gazdasági igazgató még a vágyakozás szintjén sem említi ezeket a könyvtárakat, a minimális esélyt próbálja meghatározni a meglévő szint-tartására - célja tehát lényegében egyezik a könyvtároséval, csak más perspektívából fogalmazva, ha tetszik „felülről”.

Fodorné jó szakember. Nyilván - indulatai lecsillapodván - belátja, hogy gépről lenézve az ellátatlan folt nem elmosódott folt, mert „ahol semmi nincs” ott semmi sem mosódhat el. Folytonossági hiányokat csak az „egész” relációjában van értelme kutatni, ez pedig csak felülről mutatkozik meg; persze tudnunk kell, hogy mikor mit kell egésznek tekintenünk, és hogy mit akarunk keresni: foltokat vagy folt-hiányokat. Aki összehasonlít, nem kerülheti el az ugyan változó látószögű, de mindenképpen „felülről” lefelé tekintetést. És hát felülről bizony a könyvtáros munkaerő - „csak” nélkül. Akit a „törvény szellemében” (és nem egy ponton túl) honorálni kell, és akit szerződés kötelez a koncepciózus munkaterv reá eső részének elvégzésére. És ez a felállítás csak a munkaterv összeállításának oldaláról vitatható. Azt szoktuk mondani, hogy a jó terv (irányuljon bár munkára, új struktúra kiépítésére, gazdasági túlélésre stb.) alulról-felülről „lefedett”, és ehhez a problémát kell meghatározni - a közöset. Talán ez a legnehezebb. Mert „ki gépen száll fölébe, annak” a „közös” azt jelenti: szinte mindenütt, vagy majdnem mindenütt. Függetlenül, hogy Sári néni éppen belesik-e vagy sem, a szolgálati hely szempontjából pedig Sári néni, a 8 éves gyerek, a kutató stb. Fodorné jó szakember. Abban ugyan téved, hogy a „könyvtár része a közösségnek”

(valójában lehetőség a közösségi tevékenység kibontakoztatására), vitathatatlan azonban, hogy „a társadalmi élet sajátos színtere”. E tény különböző perspektívájú szemlélete tételezhető a szakma lényegének, de az „értés” szempontjából mondhatnám indifferens. A tényeket nem érteni kell tudniillik, hanem számolni velük. Fodorné „egyre kevésbé” érti „mi történik velünk”. Talán mert „szorongó szívvel” járja saját ösvényeit, és félelmében nem hallja meg (a felülről jövő jelzésekből sem), hogy nem „később” lesznek „nagyobb bajok”, hanem már most baj van; mert az ő ösvényén a könyv a legfontosabb és erre ugyebár, ha nem bőkezűen, de megadták a pénzt. Talán mert erről az ösvényről (rész) nem olyan félelmetes az „egyre kevesebb reménnyel” őrzött állományok (egész) elszürkülése.

Nem áll szándékomban Fodorné vitathatatlan érvrendszere ellenében most felállítani a „másik oldal” igazát; Ő azokat legalább olyan jól ismeri, mint a „közelről észlelhető ösvények” törvényeit (hogyan is mondana egyébként szentenciákat a szakma megértésének lényegéről). Úgy érzem - bár lehet, hogy félreértettem, és akkor elnézését kérem, de minden érzélem irányította gondolat (többszörsen is) félreérthető - Ő az ösvény szempontjait hiányolja az „öncsonkítás”-sal jellemzett, „felülről” jött probléma megoldásra. Ha pedig így gondolja, talán még hinni is lehet neki (hiszen ő járja az ösvényeket). Feltételezve természetesen, hogy szakmailag mérlegelte mi a különbség egy gyerek-könyvtár „bezárása” és az iskolának fenntartásra való átadása között; hogy munkaóra átcsoportosítással próbálta megoldani, hogy kerületükben feltétlenül két könyvtár legyen nyitva szombaton, a feltétlen igényeket kielégítendő; hogy a drasztikus 8 óra nyitvatartás-csökkentést forgalomelemzéssel a 4 óra kompromisszumára próbálta cserélni. Persze lehet, hogy kompromisszumokra nem is gondolt - hiszen kétségbeesve kérdezi: „Valóban nincs más megoldás”?

Csupa feltételes mondatot írok, de hát nem tudhatom: Fodorné figyelembe veszi-e, hogy a felső vezetésnek programul adott terepbejárás, a szebbre-jobbra vágyó ember megláttatása után, döntenie kell. Már mint a felső vezetésnek. És aki helyzetéből adódóan a legjobban ismeri az ösvényeket, annak célszerű lenne az ösvény útjelző tábláinak paramétereit megadni a „felülről” letekintőnek - a táblára való hivatkozás helyett. Örültem tehát Fodorné írásának, mert hivatástudatot olvastam ki belőle; és ebben az olvasatban reményem is benne van: egy terv hiányosságainak számonkérése megláttatja vele a közös problémát - amelynek áthidalására az idők fordulásának „hittel” való kivárása nem megoldás többé.

Pobori Ágnes

A TÉRKÉP STRATÉGIÁI

Tudathasadásom van: *Fodorné Kováts Mária* minden sorával egyetértek, érzelmileg, de... és ez a „de” az életünk megrontója. Mert olyan racionális döntésekre kényszerít bennünket, amelyeket szívünk szerint nem tennénk.

Kinek fontos, hogy a könyvtárak működjenek és hogy ott mindenki megtalálja a maga helyét?

- A könyvtárosnak biztosan, hiszen ez a hivatása és jól felfogott érdeke is.
- A középvezetőnek is, de (ismét egy „de”), neki már az is fontos, hogy a könyvtárosok megfelelő szinten tudják tartani a szolgáltatásaikat és a havi fizetésből meg is tudjanak élni.
- A felső vezetésnek is nagyon fontos minden egyes olvasó, könyvtáros és könyvtár. De... Egyszerűen nem tudja eltartani.

Érzelmileg tehát mindenkit érint a könyvtárak sorsa, talán csak a Fővárosi Önkormányzat nem rabja az érzelmeknek, és ez erősen hat a mi helyzetünkre. Úgy tűnik, szerintük a könyvtár eddig is működött és ezután is fog. Minden más sokkal fontosabb, hiszen végtére is több külföldi példa van arra, hogy fiókkönyvtárakat bezártak tömegével, és nem történt katasztrófa! Baj csak akkor lenne, ha az OSZK bezárna egy hónapra vizsgaidőszakban. De „Ő” nemzeti könyvtár. Mi azért kipróbálhatnánk, hogy mi lenne, ha mi is bezárnánk testületileg vizsgaidőszakban egy hónapra?

Így, miután „csak” a fenntartónk nem képes kötelessége, a „fenntartás” teljesítésére, mi magunk próbálkozunk! És itt jön még egy „de”, kedves kollégák, átgondoltatok-e, hogy mi lesz akkor, ha nem tudjuk tartani a nem túl magas szolgáltatási szintet? Ha tetszik, ha nem, változott a világ és át kell térni a lóvasútról a villamosra, még ha fáj a szívünk és sír a lelkünk is, hogy csak akkor lehet újat létrehozni és persze jobbat is, ha áldozatokat hozunk. Ha nem tesszük meg, lerongyolódnak könyvtáraink, és az is el fog veszni, ami még megtartható lett volna. Bármilyen fájdalmas is ezt tudomásul venni. De az áldozatot nem mindegy, hogy hogyan hozzuk - átgondoltan, minden lehetőséget végigpróbálva, a lehető legjobb megoldásokat számbavéve, vagy ötletszerűen, tűzoltásként.

A rosszul előkészített, rosszul bemutatott áldozat nem üdvözülést, hanem büntetést von maga után.

Kovács Györgyi

KÜLÖNVÉLEMÉNY

Adhattam volna patetikusabb címet is írásomnak. Talán ilyesmit: Gondoljátok meg, kollégák! Vagy: Talán még nem késő ... Vagy: Utolsó szalmaszál. Mégis maradtam a szolidabb címváltozat mellett, mert az embernek el kell tudnia viselni vereségeit is.

A Központi Könyvtár olvasószolgálati nyilvános tereiről van szó. Javaslatom, amelyet először a Könyvtári Híradóban (1989. 7-8. sz. 1-8. p.), majd a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros c. lapban (1993. szeptember, 22-28. p.) fejtettem ki, s számos, többnyire heves (legalábbis részemről a megengedhetőség határát súroló, vagy azon túlmenő heveséggel folyó) vitában fejtettem ki, nem fogadtatott el. Vagyis az olvasószolgálat munkatársainak és a főigazgatónak egybehangzó állásfoglalása és döntése szerint a nagy olvasóterem és a katalógusokat befogadó tér funkciója nem cserélődött fel, hogy kissé leegyszerűsítve rögzítsem a tényállást.

Erveimet a magam igaza mellett itt nem akarom újra kifejteni, hiszen eddig sem győztek meg senkit. Ennek ellenére továbbra is fenntartom véleményemet, mely szerint mind a használók, mind a könyvtári üzemelés, mind pedig a szolgáltatások tartalma szempontjából előnyösebb megoldást kínál az én javaslatom.

A fentieket a rend kedvéért, s kissé - nagy szó - az utókorra pislantva írtam le. Persze tudom, hogy a használó is, a könyvtáros is minden rendszert elfogad és minden rendszerhez hozzászokik. Tehát működni fog emígy is a könyvtár. Mégis, mégis: most, hogy olyan szép üres a kölcsönzési nyilvántartást korábban befogadó terem és a raktárhoz közelre került a kölcsönzés, nem kellene-e még egyszer, higgadtan, az új kiszolgálási rend bár rövid időre vonatkozó tapasztalatai fényében ismét megvizsgálni ezt a kérdést?

Ha nem, hát nem. De akkor a különvélemény érvényes. S nem biztos, hogy nem annak van igaza, aki egyedül maradt véleményével.

Budapest, 1994. június 6.

Papp István

KACAGJ BAJAZZO - MOSOLYOGJ KÖNYVTÁROS!

A romantikus operett-librettók kedvelt dramaturgiai közhelye, a „nevető arc - vérző szív” hovatovább a mi foglalkozási közérzetünkbe, szakmai szimbólumrendszerünkbe is belopódzni látszik. Az utóbbi hónapok KH-cikkeit olvasva (többek között *Kövesd Péterné*, most *Hucskóné Kovács Mária* tollából), föltűnt nekem, hogy ezeknek az írásoknak egyik kulcsszava a „könyvtáros molyosa”. Lehet, hogy ez a hangsúlyosság egy igen izgalmas, sajátos viselkedéslélektani attitűdöt takar? Azt tudniillik, hogy minél szűkösebbek a könyvtárak anyagi, pénzügyi lehetőségei, annál szélesebb munkatársainak arcán a látogatóikat fogadó mosoly.

Vagy az a gyanú sem zárható ki, hogy e kedves arcsmimika már pót- és kényszercselekvés, kompenzációs reflex, esetleg manír? Ha viszont a könyvtáros mosolya egyszer csak kezd túlnőni önmagának jelentőségén, s tárgyiasult formában mint könyvtári érték jelenik meg - akkor itt valami ősi egyensúly van felbillenőben. Lássuk, dilemmánkat hogyan éli meg - akiért mindez történik - az olvasó?

Számomra a *Barcsi Zsuzsa*-féle felmérés legszembetűnőbb tanulsága, hogy úgy tetszik, szakmai elégtétele, hogy az emberi tényező - esetünkben a barátságos, készséges, előzékeny könyvtáros - miként lesz úrrá (egyelőre!) a tárgyi feltételek szorongató hiányosságain. A kérdőíves válaszok tetszési indexének görbéje látványosan zuhan a könyvtáros személyiségétől a dokumentum-kínálat darabszámának bírálatáig. A megkérdőzettek hamar észrevették, hogy amióta vége a többpéldányos, „dózsölő” szerzeményezésnek, egyre többet kell vámiuk az előjegyzett szép - és szakirodalomra, kötelező olvasmányra. Tudomásul kell venniük, hogy a tavaly megkedvelt új, színes magazin esetleg az idén már nem fér bele a

Képeink egy német közmondásgyűjteményből származnak.

folyóiratrendelési keretbe. És a saját bőrén érzi az olvasó azt is, hogy elkelné már egy nagyteljesítményű ventilátor a kölcsönzőbe, mert ő, a törzsolvadó, aki „száz éve idejár”, nyáron már nem tudja nálunk a fullasztó levegőtleniséget elviselni.

„Hová lesznek (tűnnek) az olvasóink?”

A kérdésnek sem a reneszánszukat élő okkult tudományokhoz, sem az UFO-lázhoz, de még a transzcendentális meditációhoz sincsen semmike. Egyébként is: könyvtári statisztikánk önmagában, szociális kitekintés nélkül körülbelül olyan lenne, mintha akvárium színter elemeznék a bűvárhangból is belátható, tanulmányozható óceánt.

Úgy gondolom, hogy az elmúlt fél évtized olyan mértékű társadalmi mobilitást gerjesztett az országban, ami az egyén életének másodvonalbeli szokásrendszerére is erősen kihatott. Leginkább a munkahelyek körüli változások indítottak el a könyvtárhasználati szokásokat is befolyásoló láncreakciót sok olvasó életében. Munkahely - lakás (esetleg megfordítva) - iskola kölcsönhatásában pedig már a gyerekek is érintettek. Az ő „eltűnésük” a kerületeken belüli iskolákban is „tetten érhető”.

Súlyosabb motiváció a munkanélküliség - olvasásszociológiai kihatása azonban a folyamat első szakaszában éppen fordított érvényű és ellenkező előjelű. Több állásavesztett (főként férfi) olvasónk volt például az elmúlt egy-két évben, aki nap mint nap bejött a könyvtárba, hogy agyonüsse, vagy jobb esetben hasznosan mülassa az időt. Egyikük mindig beszámolt nekünk állásvadászata pillanatnyi helyzetéről. Egyszer aztán felderülő arccal-lélekkel osztotta meg velünk örömét: „elsejétől Ferihegyen dolgozom...” Azóta nem láttuk. A kiesett két évet akarja most behozni rengeteg túlórával, tartozva ezzel családfői önértetének, bizonyítani feleségnek, gyerekeknek. És ebbe a megtalált egyensúlyba időhiány miatt a könyvtárba járás most nem fér bele.

Induló és haladó vállalkozások, privatizáció, kárpótlási ügyletek, külföldi állásváltások és ösztöndíjak körforgásában, a helykeresés felpörgetett tempójában a könyvtár hagyományos helye és szerepe az egyén életében hosszabb-rövidebb, de mindenképpen átmeneti időre meginoghat. Ezt a feltevést látszik igazolni az a tény is, hogy a merész életforma-váltásokra már képtelen, tehát legkevésbé mozgékony korcsoport, az idősek, nyugdíjasok könyvtári tagsága csak a „végső elköltözéskor” szűnik meg minálunk.

Kitaposott életösvények mentén a könyvtár szelcsendes helye az elmélyült tájékozódásnak, ráérős olvasgatásnak, kikapcsolódásnak. Politika, gazda-

ság viharosan változó légkörében, erőtereinek kettős szorításában a nyugtalan, hajszolt ember a könyvtárba nem jár, hanem berohan, bekukkant, beszalad. Jogszabályok után kutat, fénymásoltat, hirdetések böngész. Akár hetente többször is látjuk, bennfentesen odaint, amikor elrobog a napilapok irányába - de nem beiratkozott olvasó, a könyvtári statisztika klasszikus értelmezése szerint.

S ha még ideszámítjuk az olvasójegy „átruházásának” burkolt formáját, azt az egyre terjedő szokást, hogy egyetlen biléta több családtagot, rokont, ismerőst, barátot, szomszédot is „jólakat”, akkor körülbelül 4-5% látogató statisztikai alibije igazolt.

Könyves Kálmán modorában szólva: boszorkányok, pontosabban eltűnt olvasók pedig nincsenek...

*

Most látom csak, hogy a tárgyyszerűsége törekvő közlésmód itt-ott szatirikus hangnembe csapott át. De azt mondják, nemcsak a tükör lehet görbe, hanem az ember háta is, ha a vállán egyre nehezebbek a súlyok. És a kérdés is állandósultan itt kereng a levegőben, pontosan a mi fejünk felett, mint egy rosszindulatú, öreg, fekete varjú:

- „Mosolyország” szereplői meddig képesek még elkendőzni a kulisszák mögötti, elrongyosodó valóságot?

Zimáné Lengyel Vera

IGAZ TÖRTÉNET

Ha néha megkérdezik, hogy igazak-e a történeteim, mindig olyasmiket válaszolok, hogy á, ezek csak olyan kitalált, no jó, itt-ott valóságselemekre is támaszkodó, de.... Szóval ezt mondom, mert ez az igazság. Mostantól nem tudom már, hogy mi a helyes válasz, mert amit épp elmondani készülök valóban megesett, és igaz. Ha nem velem történik, magam sem hinném.

Zárás előtt sohasem tudjuk, hogy valóban bezárunk-e rendes időben, mert bár körbehordozzuk a „véres kardot”, hogy: „Megkérjük kedves látogatóinkat, igyekezzenek a választással, fáradjanak a kölcsönzőpulthoz, szeretnénk zánri!”, azért mindig is az ő belátásukon és szeszélyükön múlik, hogy hány percet csúszunk a dologgal.

Akkor este is elhangzott már az ominózus mondat, de többek hezitáltak még, hogy válasszanak?, menejenek?, maradjanak dafke?, szóval voltunk még néhányan együtt. Odajön egy bőrdzsekis klappec hozzám, s élből megkérdi, mennyi volt ma a bevétel. Mondom neki, hogy sok. Vagyis hogy épp elég, ez egy forgalmas nap volt, úgyhogy megteszi. Nyissam már ki a pénztárgépet, hadd lássa. Kinyitom, éppen be kell ütnöm egy tételt úgyis. Oldalról belenéz a fiókba, elégedetlen. Kérdi, hova tesszük az ezreket, ötezreket. Elütném humorral a kérdést (tolom vissza a fiókot, csinálnám tovább a dolgomat), azokat titkos rekeszben őrizzük. Nem veszi a lapot, vállamra teszi a kezét, kicsit hátrább is húz a géptől, úgyhogy nem tudom már betolni a fiókot. - „Ide figyelj öreg!” - szorít a vállamon. „Add ide a nagyját a pénznek, és maradj kussban! Különben megjáród!”. Nem válaszolok rögtön, bár bosszant, hogy tegez, egy tizessel legalább jobb vagyok nála, kitapasztaltam már, hogy notórikusan önzni-magázni kell az ilyeneket, az visz legjobban eredményre. Maradok hát a megkezdett szerepénél, hátha előbb leszáll rólam ez a kellemetlen alak.

Mondom neki, hogy a nagyját nem adom, mert zárás után azon osztozunk a kollégákkal, de ott, abban az oldalsó rekeszben van egy kis resztlí, azt odaadom, ha gondolja. (Tényleg akad mindig néhány tíz-húszfilléres, sose tudom hogyan kerülnek oda, ezért egyszer még jól kikapunk a revizoroktól.) Néz rám elképedten, mintha a fogát is csikorgatná. Egy pillanatra hátra sandít. Kihasznlalom a holt időt, helyére tolom a fiókot. Már lépnek odébb, ekkor veszem észre, hogy ketten vannak ezek! Ugyanaz a bőrdzseki, ugyanaz a szerelés. A másik épp olyan mozdulatot tesz, mintha elkapna egy legyet az orra előtt. Erre mindketten elpucolnak.

Alig telik egy perc, bűdös füstszagot érzek. Gyerekek, itt ég valami! Miklóssal körbeszaladunk, sehol semmi, de a füstöt már mindenütt érezni. Míg benyitogatok a mosdókba, Miklós rohan vissza a lépcsőházból, felkap egy poroltót. Futok én is, lángol az egész lépcsőház. Valaki (valakik?) felgyújtotta a gyermekrajz-pályázat díjazott plakátjait. Megtorpanunk, már látjuk nem kell a poroltó, ellobbanak ezek semmi perc alatt. Letépkedjük a maradékot, szétapossuk a kövezeten. Aztán észbe kapok, és kimegyek még az utcára körülnézni. A két bőrdzsekist nem látom sehol.

Az eset azért elgondolkodtatott. Rég kaptam már ilyen mágikus-metafizikus figyelmeztetést. Bár ez az üzenet alighanem mindannyiunknak szólt. De rájöttem, hogy nincs mitől tartani, mert a folytatás a banditák részéről valahogy így eshetett: „Láttad b... meg azt a nagyon hülyét? Egy ilyen állattal nem jutsz semmire!” Vagy mit szólnának ehhez: ”Hát ekkora barmokat, b... meg, nem igaz! Hát hol élnek ezek?! Fogadok, hogy fogalmuk sincs, mi zajlik a világban! Ide se megyünk többet! Ilyen süket tapírtulok-állatokat még kirabolni se lehet!”

Koncz Károly

A TAVASZ NÉHÁNY PILLANATA HORÁNYBAN

94. 06. 06.

9 óra 40 perc

Olvasószolgálatról cserzett arcomat dacosan fordítottam a jeges szél irányába, agyamban e gúnyos gondolatokkal:

- Jellemző! Harminc évenként egyszer szerveznek másfélnapos tanácskozást, akkor is ilyen zord időben, a Duna jegén.

A gondolat közben tölcseért formáltam, a jellemzően péntek délután érkezett, kétméter faxból, és Horány felé kiáltottam:

- Én azért is megmondom az őszintét!

11 óra 20 perc

Két macrona férfivel kerültem egy szobába. Az egyik - nevezzük Toldinak - elhajítván a nehéz követ (vagy elvetvén a sulykot - ki tudja?) azonnal opponált három fiókja bezárása ellen, sőt maga mellé állította a kerületi polgármestert is: ezért jaj neki!

A másik - legyen Kis Lajos - megértvén a kényszer szavát: már májusban bezárt volna egy fiókot. Jaj neki is!

- Mi jó ezeknek - jajdultam fel, közben lelki kezeimet dörsöltem, mert kerületemet nem érinti semmi: tehát mindenkivel egyetértek. Szememben Toldi népi hős, a másik progresszív ellenzéki. Én nyomulok a kiürült centrumba.

13 óra 15 per

A várakozás első menetében durván „visszaütöttem” Poborinak, ő sértődötten vonult a semleges sarokba, én keserűen töprengtem: - Hát már egymás húsát esszük!

Lelki válságomból Kiss Jenő bevezetője rázott fel. Lakonikus tömörséggel bejelentette, hogy a félméternyi fax csak vonatkozási pontokat kínál, és arról beszélünk, amiről akarunk. Ezzel átadta a szót az elsőnek.

E.tömör bevezetőt döbrent csend fogadta. Már-már idéetlenkedve arra kezdünk gondolni, hogy mehetünk haza, amikor a súlyos csendben Maruszkai (ki más?!) elővette jegyzeteit és sorolta: túlsúlyos ökonómiai és adminisztratív uralom, szervezeti rendetlenségek, anarchikus elemek, valamint a vezetés „horgász” stílusú módszere. Ennek lényege:

- Bevetés,
- sokkolás (azaz horogra akadás),
- kifárasztás és
- lassú tűzön pirosra sütés.

Hozzátettem néhány megoldási javaslatot is, közben fel-felillantva láttam, hogy csak Kiss Jenő jegyzetel.

Rövid, de súlyos csend után, Kovács Éva már tereli is a vitát a videó meg a CD felé. Békésen evezünk - gondoltam. Hiába, Vörös Csepelnek csak a CD a gond. Hála istennek Angyalföld -

egyelőre még halkan - elmondta, hogy ő lojális, csak éppen informálta az önkormányzatot. Arról ő nem tehet, hogy az önkormányzat... Néhányan igyekeznek visszahozni a témát! sikerül. Innen már folyékonyan (mert vörös bort tettek az asztalra) ömlik a szó. Hosszú idő óta először, kétoldalúan.

19 óra 30 perc

Csirkecsont pörkölt volt, nyers kagylótésztával. Egy emberként és éhesen álltunk fel az asztaltól. Gazdasági igazgatónk lefújta a másnapi reggelit és ebédet - mondván, hogy az ehetetlen. Mindannyian a távoli kiskocsmába vonultunk vacsorázni. A töltesen Papp Pista vidáman kételkedett:

- Van-e kiskocsmá?

Második vacsoránk már nagyszerű volt. Erre csak mi, „szabóervinesek” vagyunk képesek. Két vacsorát egy napon!

Ennek következtében a másnap délelőtt már jó hangulatú, progresszív és eredményes volt.

94. 06. 07.

10 óra 00 perc

Negyed tizenegy felé belerúgtam Poboriba (úgy látszik, ez feltételes reflexemmé vált), de érdekes módon most nem sértődött meg: tehát folytathattuk a vitát.

A továbbiaknak már nem volt humoros eleme, következésképp tehát a komoly összefoglaló, ami tanulságnak is felfogható. Konszenzus született! Mi-ben? Hát ebben.

A makrogazdaság helyzete, költségvetésünk problémái miatt középtávon fel kell készülnünk a konfliktusokra, az érdekkülönbségek miatt az ütközésekre. De mindezt házon belül, a kötelező lojalitással, emberi hangon, és nem egymásra acsarkodva kell kezelni.

Fájdalmas, de elkerülhetetlen az erőátcsoportosítás, vagy - még mindig nem nevének nevezve a gyereket - a karcsúsítás. Mi középvezetők vállaljuk a fájdalmat, de csak világos célok érdekében. S ez semmivel sem kevesebb, mint amit már Deák Sándor februárban felvázolt: a kvalifikált munkaerő védelme és megtartása, a könyvtári állomány szakszerű és hiteles fejlesztése, valamint szolgáltatásaink szintentartása. Az erőátcsoportosítások végeredményeként pedig, lassú és racionális hálózatfejlesztés. De nem mennyiségi, hanem minőségi céllal és szemlélettel.

Amiben nem született egyetértés, az az, melyik végtagot amputáljuk, hogy a szervezet egészséges maradjon? De természetesen ez is, hiszen a mi végtagjainkról van szó!

Egyetértés volt - kétoldalúan - abban is, hogy mielőbb szükséges megfogalmazni a szervezet működésének modelljét, a kezelési és ügyviteli szabályzatot, a hatásköröket és ügyrendet. Több helyről elhangzott az is, hogy az ellenőrzéseket,

komplex szakmai szempontok alapján kell végezni és nem adminisztratív megközelítéssel. Jó, jó, kell a revizor, még a Somogyi Jóska is, de azért mi is emberek vagyunk. Sőt! Könyvtárosok.

Azt hiszem azonban, ezt mindannyiunknak, közép- és felsővezetésnek egyaránt és folyamatosan kell megtennie. Nem kizárva a nyilvánosságot sem. Így vezethet a tavasz néhány pillanata gazdag aratáshoz, bőséges szürethez.

Maruszkai József

JELENTÉS 22 KÖNYVTÁRI ASSZISZTENSRŐL

„1994. június 8-án a FSZEK könyvtáros-asszisztens tanfolyamának 22 hallgatója eredményes záróvizsgát tett: 12 jeles, 4 jó és 6 közepes eredmény született. A vizsgabizottság elismerését fejezte ki felkészítésükre és felkészültségükre vonatkozóan is. Az oklevelet 1994. június 24-én veszik át.”

A fenti közlemény talán a hírrovatba is kerülhetett volna, de mint a tanfolyam felelős vezetője azt is szükségesnek tartom elmondani, ami a hír „mögött” van.

1991-ben, a könyvtári szakképzést módosító, ama bizonyos 17/1990-es rendelet megjelenését követően vetődött fel a gondolat, hogy a FSZEK-ben is indítani kellene asszisztens tanfolyamot. A rendelet megszüntette ugyanis a nálunk korábban honos könyvtárkezelői képzést, az OSZK-ban induló asszisztens tanfolyam pedig meglehetősen költség- és időigényesnek tűnt. Az ötletet támogatók és ellenzők körülbelül egyforma arányban voltak fellelhetők. Jól emlékszünk rá mindannyian, hogy a főiskolai „ráfejelés” lehetőségének reménye - amit ugyan a mérlegeléskor igyekeztünk figyelmen kívül hagyni - adta mégis a döntő elhatározást, hogy ezt az esélyt még meg kellene adni magunknak, azaz annak a fiatal, tettekre kész, a könyvtári munkához és a FSZEK-hez is ragaszkodó, lelkes csapatnak, akik már bizonyították alkalmasságukat, s megszolgálták a bizalmat. Így született meg a főigazgatói beleegyezés: egyszer és csakis nekik megindíthatjuk a képzést.

A résztvevők szinte kivétel nélkül rendelkeztek könyvtárkezelői végzettséggel, ezért engedélyt kaptunk az OSZK-tól az 1-2. félév összevonására, valamint egy speciális levelező forma bevezetésére. A tanfolyamot 29-en kezdték meg, s ahogy az már lenni szokott a felnőttképzésben, néhányan mindjárt le is morzsolódtak: családi, egészségi vagy egzisztenciális okok miatt mégsem tudták vállalni ezt, a főleg egyéni felkészülésre építő tanulási formát. Hamarosan kialakult a 22-es létszám, s

ez már, szerencsére, végig megmaradt. Közben zajlott az élet, a „könyvtári élet” éppúgy, mint a „magánélet”: válás és házasodás, születés és temetés, költözködés és munkahelyváltás - de a tanulmányoknak, a vizsgáknak menniük kellett. Mindez csak úgy sikerülhetett, hogy ehhez sok-sok segítséget kaptak: az intézmény biztosította az oktatótermet, a tanulási segédanyagok sokszorosítását; a közvetlen munkahelyi vezetők biztosították a konzultációkon való részvételt, s lehetőség szerint segítettek a vizsgákra való felkészülést; a felkért oktatók rugalmasan alkalmazkodva a sajátos képzési formához lelkiismeretesen, áldozatkészen és magas színvonalon végezték felkészítő munkájukat. És még egy mozzanat, ami nem maradhat említés nélkül: hogy maga a 22 ember egymást segítő, baráti-szakmai közösséggé kovácsolódott - reményeim szerint nem csak a tanfolyam időtartama.

Amikor „jelentésemet” megteszem a 22 asszisztens hallgató örvendetes tudásbeli gyarapodásáról, derekas helytállásáról, szép eredményéről, büszkén és örömmel teszem ezt. Az örömben vegyülő öröm okai nem ők, hanem maga - a kezdettől fogva viták kereszttüzeiben álló - képzési forma. A „ráfejelési” lehetőség reménye ugyanis időközben majdnem teljesen szertefoszlott, legalább is csak jóval nehezebb, kedvezőtlenebb feltételekkel lehetséges, mint gondoltuk. Így most van 22 kiválóan, majdnem főiskolai szinten képzett asszisztensünk, akik a „C” fizetési osztályból nem léphetnek majd tovább, s még az igazán testreszabott, a könyvtárkezelőinél több, de a főiskolainál kevesebb felkészültséget igénylő munkakört sem találtuk ki a számukra. Ők most kicsit áldozatai is a könyvtárképzés bizonytalanságainak, de „győztes”-ségüket, amit a tanfolyam eredményes elvégzésével értek el, nem szabad elvitatnia senkinek.

Bartos Éva

MOSOLY UTCA

Derűs könyvtári tér fogadja az olvasót

Híradás: 1994. április 18-tól ismét várja olvasóit a felújított XIII/6. könyvtár.

Egy kis történelem: A nyolcvanas évek elején megszűnt a József Attila Művelődési Házban működő könyvtár, a helyette kapott új helyiség a Mosoly utcában van és kisebb alapterületű. A FSZEK hálózatában ekkortájt kezdődnek viták az állomány másfajta elrendezéséről. Jó lenne megvalósítani is, hangzik el több alkalommal. Kell egy könyvtár és kellene könyvtárosok, akik ezt vállalni merik.

Ime adva van a könyvtár, a könyvtárosokat meg lehet győzni. Sok vita és töprengés után kialakul az új elrendezés elve is. És 1985 szeptemberében megnyílt az első *családi könyvtárnak* nyilvánított intézmény, a Mosoly utcai könyvtár.

Kilenc év telt el azóta. Most újból oda kell figyelniünk a Mosoly utcára, mert ismét megújult, ha nem is olyan gyökeresen, mint annak előtte.

Megkérdeztem, hogy a tapétázáson, PVC padló-cserén kívül mit jelentett a felújítás. Kiderült, hogy műszakilag csak csekély változtatás történt. Mitől lett mégis más, miért mondhatjuk, hogy felújított?

Könyvtáraink általában nem nekik tervezett épületben működnek. A kapott teret kell ügyeskedve berendezniük. Így történt ez most is.

Az ajtón belépve két részre tagozódik a könyvtár. Balra egy kb. 25 m²-es tér, az ablakok magasan vannak, relatív sötétségérzet. Előnye: Körbe lehet polcozni, középen elfér az alacsony állvány két sorban. Olvasónak nemigen akaródzik ide tévedni, válogatni.

Ez volt régen. És most? Ablak sajnos nem tud lejjebb kerülni, de középen egymásnak háttal állítva nyolc magas állványból kialakított *csillag alakzat*.

Eredmény: sokkal barátságosabb, derűsebb tér fogadja az olvasót. Immár szívesen jönnek be a látogatók válogatni. Jobbra kölcsönző pult. Könyvtárosokhoz közel a kézikönyvtár és a folyóiratolvasó a nagy köralakú asztalokkal. Mindez otthonos érzetet ad. Még a pultnak álcázott pincelejáró is hasznossá válik, ide kerülhetnek a növények.

A nagyobb kölcsönző térben is felváltotta az alacsony polcot a magas. Szinte hihetetlen, de előnyére változtatta ez is az összképet. (A könyvtár ugyanis több mint öt méter belmagasságú.)

A polcokon csak jó állapotú és keresett könyvek sorakoznak. Az évek során az olvasói igényekhez alakították az állományt. Tekintélytiszteletet mellőzve: ami öt éven belül nem forgott, könyörtelenül duplumosították.

Ezek voltak a legfontosabb változtatások. A könyvek témacsoportjait az eltelt kilenc év alatt csak kismértékben módosították. Az olvasók a régít már megszokták, megszerették. Nyitás után sem kellett újra ismerkedniük a könyvtár elrendezésével, s ezt örömmel vették tudomásul. A könyvtár jellegét, belső rendjét illetően még most is érvényes Edina 1986-ban a *Híradóba* írt cikke: „A teljes állományt témák szerint helyeztük el... a mi könyvtárunk nem (igazi) családi könyvtár, hiszen ehhez többek között a meglevőnél nagyobb mennyiségű gyermekkönyvre lenne szükség.” (A közelben gyermekkönyvtár működik.)

Az anyagi keretek szűkös volta miatt nem tudtak nagy propagandát kifejteni az újra megnyitott könyvtárról. Azért így is már 350 olvasó iratkozott be ismét, s látogatóik száma májusban már csaknem elérte az ezret.

Varró Istvánné

Derűs délelőtt a Mosoly utcában

Be kell vallanom, a cím nem fedí maradéktalanul az igazságot, mert a kellemes beszélgetést időnként csattanós szópárbajok tarkították a családi könyvtárosok gyülekezetében. A három héttel korábban csendben megnyílt Mosoly utcai könyvtár volt ugyanis a színhelye a Családi könyvtárosi műhely májusi találkozójának.

Először természetesen kigyönyörködtük magunkat a barátságos hangulatot árasztó helyiségben, végigmustráltuk a magukat lila táblákon kínáló témacsoportokat. Itt nemcsak a frissen festett falakból sugárzik a tisztaság, hanem a polcokon is szívdérítően üde látványt nyújtanak a könyvek. Ezzel kapcsolatban a könyvtár vezetője, *Halasi Edina* el is mesélte állománygondozási elveit: ügyel arra, hogy a könyvtár ne agyongyötrött, elkoszosodott könyvek elijesztő gyűjteménye legyen. A szerzeményezéssel kapcsolatban persze mindjárt fellángolt a vita. Rendeljük vagy vásároljunk? Mennyi többletmunkát jelent a feldolgozás, megéri-e a drága munkaerő? Innen egyenesen vezetett a véleménycsere (könyvtárosok kontra főigazgató-helyettes) a könyvtárosok munkaintenzitásához, melyet mi feszítettnek, utóbbi lazának ítélt. Mígnem vágyaink a jövő évszázad gépesített feldolgozó munkáját és videokölcsönzési robotját emlegették fel, amikor majd lesz időnk az olvasókkal szót váltani, kérdéseiknek utánanézni.

Az anyagi helyzetről beletörődötten hallgattunk, csak az vetődött még fel, mi lesz a kiskönyvtárak sorsa, s mire telik akkor (a többieknek), ha meghozzuk ezt az áldozatot. A kérdést nem egyformán ítéltük meg.

De közelgett a nyitás ideje, mindenki „beindult”. A tavaszi virágözöntől illatozó Mosoly utcára kilépve még visszatekintettünk a kellemes családi könyvtárra. Ide minden könyvtárosnak érdemes egyszer ellátogatni.

H. Zöld Hedvig

EGYIPTOMI UTAZÁSI LEHETŐSÉG AZ OLVASÓKNAK ÉS A LEGJOBB KÉT KÖNYVTÁROSNAK

Az elmúlt időszak lényeges sarokköveként jelentkezett a könyvtár propaganda munkájában, hogy *lehet-e; érdemes-e; kell-e* az ún. amerikai rendszerű PR (tömegkommunikációs kapcsolattartás.)

Sokan a régi keretek között gondolkodnak, azonban úgy vélem „Bibliánk” lehet a FSZEK éves jelentésének értékelése, mely szerint: „...könyvtárunk egyre tudatosabban és következetesebben törekszik társadalmi kapcsolatainak erősítésére azért, hogy a korszerű könyvtár és szolgáltatásainak képe belegyökerezék a fővárosi lakosság tudatába. Ezt a célt szolgálják az egyes könyvtárak tényleges és potenciális használóihoz forduló kezdeményezések és a város lakosságának egészét megszólító akciók.”

Úgy érzem, a FSZEK sokat profitálhat abból, ha a legkülönbözőbb területekről keresi a támogatókat, ill. ha hajlandó „vállalkozni”. Ezért is nagy öröm számomra, hogy a könyvtár sokféle látványos programja-akciója nyomán a KÁPÉ (üzleti hetilap) riportot kért Deák Sándor gazdasági igazgató úrtól, ill. egyre többször beszélünk „üzletről” a könyvtárhálózat viszonylatában...

Visszatérve a KÁPÉ újsághoz: a *sztárok az állatokért* gálanap kapcsán készült tudósításuk nyomán keresett meg a FOCUS TRAVEL Utazási Iroda, amely elsősorban Egyiptomra, a fáraók és a piramisok országának, a Nílus szépségeinek bemutatására szakosodott, és komoly támogatást ajánlott fel a könyvtár olvasóinak, legjobb könyvtárosainknak. Levelükből idézek: „Mivel cégünk, a FOCUS TRAVEL mindig is nagy hangsúlyt fektetett utazási programjaiban az adott országok kulturális-történelmi emlékeinek tartalmas megismertetésére is, ezért úgy gondoljuk, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár mint a közművelődés egyik legjelentősebb letéteményese, kitűnő partner számunkra a hosszútávú, kölcsönös előnyökre épülő együttműködésre”.

A FOCUS TRAVEL felajánlott a könyvtár most induló - a 185. ezredik olvasóért indítandó kampányhoz egy két személy részére szóló egyhetes repülés, négycsillagos luxus szállás, félpanziós kairói városnéző programot 85 200 Ft értékben. A nyereményt az utolsó 1000 beiratkozó (újonnan beiratkozó) olvasó közül sorsolással kihúzott szerencsés olvasó kapja. A nyilvános sorsolásra a könyvtár legnagyobb ünnepén, a *Könyvtári Nyílt Napon* kerül majd sor, az iroda vezetője, *Széles József úr* jelenlétében. Nagy öröm, hogy az idei 90. évfordulás évben további két értékes nyereménnyel szolgálhat a könyvtár, régi szponzorunk, a „La boutique Suisse” jóvoltából, amely a legértékesebb svájci órák magyarországi képviselője: egy márkás férfi és egy női órát sorsolunk még ki az OLVASÓSZERVEZŐ KAMPÁNY keretében, amely szeptember végén-október elején zárul, hogy némi idő rendelkezésre állhasson az összesítésre is.

Sikerült rábírnai a FOCUS TRAVEL Iroda tulajdonosait arra, hogy a Könyvtári Nyílt Naphoz kötődő „PRO BIBLIOTHECA CIVICA” díjhoz kapcsolódóan a dolgozói kollektíva megszavaztatásával legjobbnak tartott két kollega is részesülhessen a fenti egyhetes kairói városnéző út örömeiben. Dr. Bartos Éva

segítségével konkrét iránymutatás készül majd a lebonyolítás mikéntjére vonatkozóan, remélem mindannyiunk meglepedésére, hisz a cél az: *valóban arra érdemes két kollega részesüljön ebben az extra utazási lehetőségben.*

A harmadik ajánlat ismét az olvasókhoz szól: júliusban indul majd az *Egyiptom utazási játék*, melynek során a vállalkozó olvasóknak 13+1 kérdésre kell (kiválasztásos alapon) jól válaszolni, a helyes megfejtők adatlapját a kerületi főkönyvtárak gyűjtik össze és továbbítanak a központba, ahol egy team kerül kijelölésre, akik összegyűjtik a lapokat, amelyek közül szintén a Könyvtári Nyílt Napon kerül kisorsolásra az iroda vezetője által az az 50 szerencsés nyertes, akik a FOCUS TRAVEL Utazási Iroda 4 meghatározott újtára beváltható 10 000 Ft-os utazási bont nyernek.

Fontos felhívnom a figyelmet arra, hogy az iroda német partnere jóvoltából olcsóbban tudja biztosítani az egyhetes városnéző utakat, mint a MALÉV kairói repülőjegyének az ára. További kedvezmény, akár a könyvtári dolgozók, akár a beiratkozott olvasók számára 5% kedvezményt ajánlottak fel minden újtuk vonatkozásában. További ösztönzési lehetőségekre is módot látnak, melyekről személyesen egyeztetnének a jövőben a főkönyvtárvezetőkkel.

Tekintettel arra, hogy az utazási iroda csodálatosan szép, nagyméretű, Egyiptomban nyomott plakátokat bocsátott az akcióhoz rendelkezésre, ezeket a legtöbb főkönyvtárba személyesen juttatam ki, s onnan ők küldik majd ki a fiókkönyvtárakba, azonban az utazási totóhoz szükséges kétlapos nyomtatványokat most fogja készíteni a nyomda - oly módon, hogy az első lap két oldalán szerepelnek majd a kérdések a három lehetséges válasszal, míg a harmadik oldal tartalmazza az olvasó részletes tájékoztatását és a nevezési lapot, melyre az olvasó maga tünteti fel a személyi adatait, ezt adják át a könyvtárosnak, aki a megküldött *kitöltési útmutató alapján rostdál* - tehát a helyes megfejtést tartalmazó lapról leválasztja az *adatlapot*, ez kerül összesítetten a főkönyvtár által a központba beküldésre.

Nagyon kérek Benneteket, hogy bocsássátok az olvasók rendelkezésére az iroda tájékoztató füzetét, mert a kérdések úgy kerültek összeállításra, hogy nagyjából azok nyomán megválaszolhatók legyenek. Természetesen jó lenne, ha további Egyiptommal kapcsolatos könyveket is a pályázók figyelmébe ajánlanátok, hisz a cél az, ezen utazási totó kapcsán is, hogy *minél több olvasásra bíztassuk a könyvtár látogatóit*. Fontosnak tartottam, hogy ismételten Dr. Bartos Éva segítségét kérjem a játékhoz kötődő szakfeladatok meghatározásában.

Remélem, hogy nem többletmunkának érzitek ezen ügyek segítését, bízom abban, hogy a sajtó-rádió által biztosított publicitás révén sok olvasó *célzottan fogja keresni* mind a beiratkozás, mind a totóban való részvétel lehetőségét.

Tehát játékra-szavazásra fel!!

Dr. Bagdi Marianne
PR-manager

BIBLIOGRÁFIAI KONFERENCIÁN ROMÁNIÁBAN (Utibeszámoló)

A bukaresti „Mihail Sadoveanu” Városi Könyvtár meghívására 1994. május 24. és 29. között egy szűk hetet töltöttünk Kiss Jenő főigazgató úrral Romániában. Ez idő alatt részt vettünk a május 26-án Constantában megrendezett három napos konferencián, melyen a román nemzeti bibliográfia időszerű kérdéseit tekintették át. A konferencia tárgykörében kiemelt helyet szántak a helyismereti bibliográfiák módszertanának; utazásomat e tény indokolta. (A konferencia szervezőinek kérésére elutazásunk előtt egy románra fordított írásos anyagot küldtünk ki, melyben a FSZEK Budapest gyűjteményének bibliográfiai tevékenységét ismertettük.)

Megérkezésünk estéjén a repülőtéren Gheorghe Buluta úr, a városi könyvtár igazgatója és felesége baráti szívélyességgel várt bennünket és vitt a könyvtár vendégszobájába, ahol a „kimerítő”, bő egyórás repülőút után álomra hajtottuk fejünket.

Másnap délelőtt a városi könyvtárral ismerkedtünk: szervezeti felépítése hasonló a FSZEK--hoz, tehát van központ és hálózat, kb. 40 fiókkönyvtárral. (A fiókkönyvtárakba sajnos nem vittek el.) A központi könyvtár Bukarest szívében, egy kis barokk palotában működik. Állománya százezres nagyságrendű, és egyszerre 40 olvasót tudnak leültetni. Az épület földszintjén van a kölcsönzés és az egyéb adminisztráció, valamint a 40 ezer lemezzel felszerelt zenei olvasó. Az emeleten a két olvasóhelyiség és az irodák találhatók. Természetesen náluk is nagy gond a hely- és raktárhiány. A délelőtti folyamán fogadott bennünket a városi tanács könyvtári ügyekért felelős vezetője is. A főigazgató úrral folytatott beszélgetése során körvonalazódtak a két városi könyvtár közötti együttműködés alapelvei. Délután Bukarest utcáival ismerkedtünk: az ismerős századfordulós bérházak és középületek itt-ott megmaradt szigeteivel, a diktatúra megalomán építészeti rekvizítumaival, a félbehagyott épületek - köztük a Nemzeti Könyvtár - szomorú torzóival.

A következő nap reggelén Constantába, a konferencia színhelyére utaztunk. A háromórás vonatút végén megláthattuk az oly sok szenvedés árán épített Duna - Fekete tengeri csatoma kietlen partjait.

Rögtön érkezésünk után a megyei könyvtár épületében elkezdődött a tanácskozás, melyen a megyei, városi könyvtárak küldöttjein kívül részt vett a Kulturális Minisztérium illetékes és a Nemzeti Könyvtár igazgatója is. Külföldi vendégek csak mi kettőn voltunk.

Szerencsére nagyszerű tolmácsunk akadt Fülöp Mária marosvásárhelyi könyvtáros személyében, így nagy vonalakban követni tudtuk a konferencián elhangzottakat.

Az előadások és hozzászólások fő témája a román nemzeti cikk-bibliográfia léte vagy nem-léte, illetve a „hogyan” léte volt. Tudniillik 1989 előtt készült ilyen cikk-bibliográfia, de ez pár év óta szünetel. A tanácskozás résztvevői szeretnék volna, ha ismét megindul ez a munka, mégpedig úgy, hogy minden megyei könyvtár elkészíti a saját megyei bibliográfiáját, és ezeket összeadva létrejön egy nemzeti cikk-bibliográfia. Ehhez természetesen egységes bibliográfiai leírási szabályokat, egységes feltárási szempontokat kell kijelölni és betartani. (Zárójelben jegyzem meg, ha jól értettem, a román Nemzeti Könyvtárnak pillanatnyilag semmilyen bibliográfiai szolgáltatása sincs.)

A második napon több szó esett a helytörténeti bibliográfiai munkáról, és ekkor szólaltunk föl mi is: Kiss Jenő főigazgató úr a városi könyvtárak közhasznú információs szolgáltatásairól beszélt, és konkrétan ismertette a FSZEK ezirányú tapasztalatait, én pedig a Budapest gyűjtemény bibliográfiai munkájáról, az anyaggyűjtés és feltárási szempontjairól beszéltem. Dicsékvés nélkül mondhatom, hogy felszólalásunkat őszinte érdeklődés kísérte.

Viszonylag sok szó esett a számítógépesítésről, de hogy ezen mit értettek, és hogy ennek mi a realitása, azt a tolmácsolás alapján nem tudtam eldönteni.

A konferencia zárónapján a résztvevők közös nyilatkozatot fogalmaztak meg, és megállapodtak, hogy évente közös tanácskozást tartanak.

A konferencia jó hangulatú búcsúesttel fejeződött be, cujkával, énekszóval, muzsikával.

Másnap délelőtt visszavonatoztunk Bukarestbe, ahol vendéglátónk, Buluta igazgató úr meghívott minket otthonába, egy ízletes vasárnapi ebédre. Repülőgépünk délután négy órakor szállt le Ferihegy 2-n.

Utóirat 1.: A bukaresti városi könyvtár munkatársai ez év októberének elején meglátogatták könyvtárunkat. Fogadjuk mi is őket kollegiális barátsággal és szakmai hozzáértéssel.

Utóirat 2. (azoknak, akik Bukarestbe készülnek): Bukarestben egy korsó hideg és jó sör 2.500 lejbe kerül. (Átszámítva ez 187 Ft.)

Fodor Béla
(Budapest Gyűjtemény)

Bartos Évát, hogy az üdülőjegyekkel kapcsolatban mi a változás?

Íme.

Május 16-tól a III. negyedévi részvételi jegyek támogatási mértékét ezentúl az utolsó havi nettó kereset, nyugdíj, illetve munkanélküli segély nagysága szabja meg. A hozzájárulás a következőképpen alakulhat: 10 000 Ft havi nettó keresetig, nyugdíjig, segélyig 5000 Ft/fő/hét, 10 001-15 000 Ft között 4000 Ft/fő/hét, 15 001-20 000 Ft között 3000 Ft/fő/hét, 20 001-30 000 Ft között 2000 Ft/fő/hét, 30 001- 40 000 Ft-ig 1000 Ft/fő/hét, míg 40 000 Ft felett már nem adható hozzájárulás. Ezen kívül gyermekenként és hetenként 3000 Ft üdülési támogatás vehető igénybe, azzal, hogy továbbra is érvényes: a hozzájárulás mindig csak a negyedévenként rendelkezésre álló utalványkeret erejéig vehető igénybe, és a támogatás senkinél sem haladhatja meg a részvételi jegy árának ötven százalékát.

Jó tudni, a gyermekkedvezmény 18 éves korig, illetve középiskolásoknál - gondolván az évvesszetszekre is - 20 éves korig kapható. A családos üdülés elősegítése miatt a gyermekkel nyaralók kizárólag a pótágyazható szobákra érvényes részvételi jegyek odaftélésénél a 06.16-08.31 közötti vakációs időszakban előnyt élveznek a gyermektelenekkel szemben. A támogatást az utolsó havi nettó keresetről készült igazolás bemutatásával is igénybe lehet venni a Hunguest Rt 19. vidéki megyeszékhelyen található, valamint 2 fővárosi utazási irodájában.

Kereseti kimutatást a Munkaügyi osztályon adunk.

Lapzártakor érkezett a hír, hogy már csak a IV. negyedévre vehető igénybe a kedvezmény (ld. Népszava, 1994. VI. 14.)

MÁRIA NÉNINÉL

Néhány napja egy kedves idős hölgy kereste telefonon a főigazgatóságot. „Valamikor itt dolgoztam, néhány tárgyat szeretnék a könyvtárnak adományozni” - mondta.

Így találkoztunk *Juhász Máriával*, aki 1950-56 között volt a FSZEK dolgozója.

A Hangya hálózat könyvtárának létrehozásával kezdte könyvtárosi munkáját. E hálózat szétesése után került a lőrinci könyvtárunkba, 1952-től a rákoskeresztúri könyvtár vezetője, 1953-ban szerzte könyvtárosi diplomáját. Nála kezdte a „mesterséget” Maruszki József.

Igényes, mindenki számára olvasnivalót tartalmazó állományt hozott létre. 1953-54 évre könyvtára elnyerte a Kiváló Könyvtár zászlót. Csak hat zászlót osztottak ki, ebből négyet vidéki, kettőt budapesti könyvtár kaphatott meg; és ebből egyet a rákoskeresztúri könyvtár kapott. A könyvtárat 1956 végén kellett elhagynia, a forradalom alatt a könyvtár ablakaiba kifüggesztett röpcédulák miatt.

Ma, 86 évesen szeretetotthonba készül. Férje meghalt, fia elhagyta. Szeretett tárgyait osztja szét barátai között. Könyvtárunknak adományozta a Kiváló Könyvtár zászlót, a rákoskeresztúri könyvtárról olvasható korabeli cikkeket, statisztikákat és a Voltaire szobor mellé a hajdani rákoskeresztúri könyvtár festményét.

Kedves Mária néni!

Köszönjük az adományait, reméljük kellemes otthonra talál. Jó egészséget kívánunk.

Kiss Katalin - Szecsei Lászlóné

NYILVÁNOSSÁG

Június 6-7-én a könyvtár vezetősége és a kerületi könyvtárigazgatók megbeszélést tartottak Horányban.

A családi könyvtárosok **július 2-án** a tatabányai Városi Könyvtárat látogatják meg. A vonat 9 órakor indul a Keleti Pályaudvarról. Találkozó 3/4 9-kor a vonat előtt. További információ Hucskóné Kovács Máriától (tel.: 277-5278)

Tájékoztatásul közöljük:

a Központi Könyvtár július 15 -augusztus 31-ig, az Országos Széchenyi Könyvtár augusztus 1-31-ig tart zárva.

Kiss Katalin

SZEMÉLYI HÍREK

Nyugdíjba vonulás

Fülöp Julianna tájékoztató könyvtáros,
Központi Könyvtár olvasószolgálati főosztály

Kilépők

Csák Éva gyermekkönyvtáros,
XXI. ker. főkönyvtár,

Varga Erzsébet könyvtáros,
KESZ

KEDVES KOLLEGINÁK / KOLLEGÁK!

Nem először vagyok gondban a megszólítással, tegező vagy magázó formát válasszak. Azt hiszem, mi olyan „ismeretlen ismerősei” vagyunk egymásnak, így bátorkodlak tegezni Benneteket.

Tudom, nagyon sokan dolgozunk a hálózatban és azt is biztosan tudom, hogy csak kevesen ismerik személyesen is egymást. Többségünk - függetlenül az itt eltöltött évek számától! - ismer egy pár nevet, jól ismeri a KESZ-es kollega hangját a telefonból, már csupán az arcokat kell magunk elé képzelni. Ki tudja hányszor mentünk már el egymás mellett a központban? Tény: egy kissé elszigetelten éljük napjainkat, tesszük feladatunkat saját „kis” könyvtárainkban. Szeretnék egy olyan lehetőséget - utazásra, kirándulásra gondolok most -, amely lehetővé tenné a személyes találkozást és egyben kellemes kikapcsolódást is nyújtana.

Kérlek Benneteket, hogy amennyiben javaslatotok van programokat illetően vagy akár kedvetek lenne idegenvezetőként kipróbálni magatokat, keressetek meg! Ha „csak” mint résztvevő jönnél el egy-egy útra, tájékozódhatsz majd ebből a lapból vagy szórólapokból, amelyeket elküldök, de akár meg is kereshetsz.

Az első út terve megvan: *négy-öt napos prágai kirándulás* az ősz folyamán. Persze, hogy ez létrejöjjön, megfelelő létszámnak kell lennie. Idegenvezetőnk *Firon András* -(több útikönyv szerzője) lesz. Egyelőre bővebb információval szolgálni nem tudok, többet majd a legközelebbi számban közlök. Amennyiben már maga az ötlet tetszik és szívesen jönnétek, mindenképpen hívjatok, keressetek! Ez azért is fontos, hogy lássam mekkora az igény, ettől függ majd az útiköltség is.

Most egy rövidebb időre elköszönök, várom jelentkezéseket, addig is jó munkát és kellemes nyaralást kívánok!

Lajos Henriette
FSZEK XVIII. ker.-i könyvtára
Tel.: 2-912-575

Szerkesztőbizottság

Pobori Ágnes elnök
Katsányi Sándor felelős szerkesztő
Gujgiczner Imréné, Havas Katalin,
Hucskóné Kovács Mária, Olasz Mihályné,
Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta
Ara: 10.-Ft
Előfizetési díj egy évre 120.-Ft
Készült a FSZEK sokszorosítójában
Táskaszám: 94 / 220
Eng. szám: III/UHB/30/1981

ISSN 0139-1917